

Leven in Espero

Hoe het verder ging in het dorp

INEKE DONS

De personen in deze roman bestaan slechts in de fantasie van de schrijver.
Mocht er enige gelijkenis lijken te zijn met bestaande personen, berust dit
louter op toeval.

Schrijver: Ineke Dons
Coverontwerp: Ineke Dons
ISBN: 9789403634678
© Ineke Dons

Liberté

Égalité

Fraternité

Vrijheid in het culturele leven

Gelijkheid in het rechtsleven

Broederschap in het economisch leven

1

Na maanden van hunkering en verlangen heeft Michel Nederland de rug toegekeerd om in die prachtige vallei samen met zijn lief Klara een nieuw leven op te bouwen. Op het stationnetje van Ville- France wordt hij opgewacht door Jano, geitenboer en tevens burgemeester van Espero en Klara, die staat te popelen om in zijn armen te vliegen.

Het is de zondag voor de kerst en Jano kijkt ongerust naar de zwaar bewolkte hemel. Ze moeten opschieten, want het zou wel eens kunnen gaan sneeuwen.

..... En het ging sneeuwen!

De terreinwagen had net het laatste steile stuk berg bedwongen en Jano de geitenboer en tevens burgemeester van het dorp, schakelde terug om op de smalle weg met zijn meerdere haarspeldbochten te voorkomen dat hij samen met zijn passagiers in het ravijn zou belanden.

Michel die ervoor had gekozen om op de achterbank naast Klara te zitten, waar ze trouwens helemaal geen bezwaar tegen had gehad, schrok van de bruuske beweging van de auto en hield even op met zijn amoureuze activiteiten.

‘Jano, ĉio estas bone?’ (Alles goed?)

Jano bromde wat. Hij was net bezig de wagen door een nauwe doorgang tussen de rotsen te loodsen. Toen ze weer op een recht stuk waren aangekomen, slaakte hij een diepe zucht.

‘Jes, ĉio estas bona, Michel. Vi ankaŭ?’ (Ja, alles is goed. Met jullie ook?)

Michel en Klara lachten uitgelaten ‘Jes, Jano jes, tre bona!’

Jano manoeuvreerde net de wagen behendig om een rotsblok heen, wat naar beneden was komen vallen, toen de eerste witte vlokken voor hem op de weg vielen.

‘Merde!’ riep Jano in onvervalst Frans deze keer; ‘neĝas!’ (Het sneeuwt!)

De twee achterin lieten elkaar even los en keken nieuwsgierig naar buiten.

‘Lieve help!’ zei Michel. ‘Hoe ver moeten we nog? Eh... Estas ankoraŭ malproksima?’ (Is het nog ver?)

‘Tre bone, Michel,’ zei Klara bewonderend voor zijn Esperanto.

‘Bone?’ bromde Jano. ‘Tre malbone, ankaŭ almenaŭ dos horoj.’ (Nog minstens twee uur.)

Hij trapte op de rem en stopte.

‘Klara, mi bedaŭras; vi devas sidiĝi apud mi. Dos vidas pli ol uno.’ (Het spijt me, je moet naast mij komen zitten. Twee zien meer dan één.)

Klara maakte zich gelaten los uit Michels armen, klom braaf uit de auto en ging naast Jano zitten.

Jano startte en de wagen begon weer aan de afdaling.

De sneeuwvlokken werden al dichter, maar gelukkig bleef de sneeuw nog niet liggen. De grond was hier blijkbaar nog te warm. Maar naarmate ze verder reden veranderde dat.

Jano en Klara tuurden beiden door de voorruit. Door het dichte gordijn van vlokken moest er goed gekeken worden waar de bocht begon en of er soms nog een obstakel op de weg lag.

Zo daalden ze voorzichtig de berg af.

Michel zat achterin. Zijn armen voelden leeg. Voor zich zag hij het donkere hoofd van Klara. Hij had zin om het hoofd vast te pakken; in haar haren te wroeten, maar hij mocht haar nu niet storen. Hij zuchtte en liet zich onderuitzakken. Het zachte gebrom van de auto, het witte waas buiten, hij voelde zich behaaglijk. Het was een goed besluit geweest. Best een hele stap, voor zo'n saaie wiskundeleraar. Hij grinnikte bij zichzelf. Al die maanden met alleen skype contact en dan in bed vooral face- timen. Ha ha, het bleef behelpen, maar nu was ze er dan in levenden lijve. Ze zat voor hem en dadelijk, als deze berg het goed vond, lag ze naast hem in bed. Hoe zou het zijn, om hier echt te wonen? Espero. Dorp van Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap. Hij had nu nog even vakantie, maar dan moest er wiskunde gegeven worden. Klara had alles al geregeld. Er werd met smart op hem gewacht. Oei, dat Esperanto. Voor de bèta man, die hij was, was dat geen sinecure. Hij had zijn best gedaan met het Esperanto in deze maanden, maar of het genoeg was? Zo mijmerend viel hij in slaap.

‘Klara,’ zei Jano. ‘Estos pli bone. (Klara, het wordt beter.) Ze waren net onder de rots gereden, die als ijkpunt diende voor de plek tot waar in het algemeen de sneeuw bleef liggen.

‘Jes,’ knikte Klara. ‘Pluvas jam.’ (Het regent al).

Ze keek achterom en zag dat Michel in diepe rust was.

‘Li dormas profunde,’ zei ze te gen Jano. (Hij slaapt diep)

Jano knikte. ‘la vojaĝo.’ (De reis)

De sneeuw hadden ze nu definitief achter zich gelaten, maar het begon harder en harder te regenen.

En het regende nog toen ze een uur later bij de grote P van het parkeerterrein aankwamen. Jano besloot om door te rijden naar de parkeerplaats van de kliniek. Vandaar konden ze dan droog thuiskomen met een taxi wagentje.

Even later zette de taxi hen af voor Klara's huisje. Klara loodste de slaapdronken Michel door de voordeur en Jano volgde met Michels bagage.

‘Grandan dankon Jano.’ (Hartelijk bedankt)

Jano knikte en met een meewarige blik naar de uitgeputte man, die zich op de bank had laten vallen, bromde hij plagend:

‘Ankaŭ multa plezuro hodiaŭ vespere.’ (Nog veel plezier vanavond.)

Klara lachte en duwde hem de deur uit.

‘Via edzino atendas vin ankaŭ.’ (Je vrouw wacht ook op jou.)

Michel kwam langzaam bij zijn positieven.

‘Mi estas en Espero,’ zei hij trots.

‘Jes,’ zei Klara. ‘Kaj en mia domo.’ (En in mijn huis.)

‘Nun nia domo,’ (nu ons huis) corrigeerde Michel. ‘Venu, mijn lief. Ik ben alweer vergeten hoe je smaakt.’

De tassen bleven staan, waar Jano ze neergezet had.

‘Ik vind je heel lief,’ zei Klara, terwijl ze zich uit Michels armen losmaakte, ‘maar, ze snoof even, ‘ een frisse douche meneer, is geen overbodige luxe.’

Michel keek schuld bewust naar zijn verfomfaaide kleren na zo’n 1500 kilometer treincoupé.

‘Oh, sorry, liefje ik heb hierop zo lang moeten wachten.’

‘Ach, zielenpoot,’ zei Klara meewarig. ‘Dan moet ik maar mee naar de badkamer.’

Na het douchen met veel geboen en geschrob over en weer, belandden de twee geliefden toch nog op het slaapzoldertje van Klara’s huis.

Vrijen maakt hongerig, dus maakte Klara de lasagne die ze voor deze gelegenheid had gemaakt warm en even later zaten ze in bed weer samen te genieten, maar nu op een andere manier.

De tassen moesten maar wachten tot morgen.

2

De telefoon haalde hen uit een diepe slaap. Klara pakte het mobieltje op. 'Estas panjo. (Mama) We moeten bij haar lunchen. Ze wil je nu toch wel eens zien.'

'Ok,' mompelde Michel, slaapdronken. 'Hoe laat is het nu dan?'

'Dek horoj.' (Tien uur)

Michel trok Klara in zijn armen.

'Tijd genoeg, om je nog een keer te beminnen, mijn lief.'

Helemaal vol van hun liefde liepen Michel en Klara hand in hand door de knusse straatjes van Espero. Michel zei niet veel. Hij maakte zich een beetje zorgen over deze ontmoeting. Zijn moeizame Esperanto zou het er ook niet gemakkelijker op maken.

Klara voelde zijn onbehagen.

'Je weet toch dat mijn vader er ook is, hè. Dat heb ik toch nog geappt? Nu heb je twee vliegen in één klap,' zei ze geruststellend. 'En kan je toch terugvallen op het Nederlands.'

'Jaja,' bromde Michel.

Ze liepen voorbij het gebouw, wat hij zich nog herinnerde, met op de gevel Amikeco. Vriendschap wist hij nu.

Even later stonden ze voor een huis, wat half verscholen stond in het groen.

'Panjo is gek op planten,' zei Klara.

De deur ging open.

Michel kreeg twee Franse zoenen van een oudere versie van Klara. Hetzelfde donkere haar, waar nu grijze strepen doorheen liepen en de warme bruine ogen.

'Bonvenon en nia hejmo.' (Welkom in ons huisje.)

Klara's vader gaf hem een stevige hand.

'Dag Michel,' zei hij. 'Ik ben blij, dat mijn dochter toch voor een landgenoot heeft gekozen. Dat praat gemakkelijker.'

'Wij zijn anders wel wereldburgers, hoor paĉjo,' zei Klara. 'Niet van dat nationalistisch gedoe. Daar komt alleen maar ellende van.'

‘Rustig, rustig meisje. Ik wil het alleen voor die vriend van je wat eenvoudiger maken. Het Esperanto is dan wel niet zo’n moeilijke taal. Maar je moedertaal praat toch lekkerder.’

‘Daar zijn we weer,’ zuchtte Klara. ‘Zie je wel Michel. Daarom gaat hij steeds terug naar zijn huis in Leiden.’

Michel lachte. ‘Ik begrijp het helemaal.’

‘Venu.’ (Kom.) Klara’s moeder liep voor hen uit de kamer in.

‘Henk, versu la trinkajo, mi devas zorgi pri la manĝo.’ (Henk, schenk jij wat in, ik moet voor het eten zorgen.)

‘Kun plezuro, mon amour,’ lachte Henk. (Met plezier, lieveling)

Michel keek de kamer rond. Hij was niet groot, maar net breed genoeg voor een houten bank met een hoop gekleurde kussens. Twee leren fauteuils aan weerszijden van een houtkachel hadden betere dagen gekend, maar zagen er uitnodigend uit.

Langs de andere wand zag hij twee openslaande deuren, die toegang gaven tot een overdekte veranda.

‘Deze kamer is best wel klein,’ zei Klara’s vader. ‘Daarom hebben we de serre eraan gebouwd. Hij ligt op het zuiden en zo is het er zelfs in de winter aangenaam warm. In de zomer kan alles open en hebben we zonwering. We gebruiken hem als eetkamer, zoals je ziet. Er bleef wat minder tuin over, maar Laure heeft toch een groot stuk tuin naast de rivier voor haar groenten.’

Michel ging met Klara op de bank zitten. Hij voelde zich al beter op zijn gemak. Klara’s warme hand op zijn been, hielp ook. Gewoon de dingen laten komen, dacht hij bij zichzelf. Ik heb A gezegd en nu moet ik naar B. Lieve help. Het is winter en er ligt ook nog sneeuw op de pas. Dat realiseer ik me nu pas. Er is niet eens een weg terug. Niet dat ik terug wil, trouwens. Deze nacht met Klara smaakt naar nog veel meer nachten. Hij keek even opzij. Daar was ze dan. De hand, die net nog op zijn been lag, was alweer druk aan het bewegen, tijdens haar gesprek met Henk.

Oh, ze hadden het ook over de reis. Hij deed zijn best het Esperanto te volgen.Ja, gevaarlijk. Bij Jano zitten.Stenen op de weg.’

‘En bleef de sneeuw al liggen?’ Henk keek ongerust.

‘Ha, ha,’ lachte Klara nu en ging ook over op het Nederlands. ‘Ja paĉjo, ik vrees dat je hier moet blijven. En Michel ook.’

Ze keerde zich naar hem toe. Michel keek in de guitige ogen.

‘Maar je wilde toch niet meer weg, hè?’

Hij sloeg zijn arm om haar heen en zei plagend: ‘Nu nog niet direct, hoor.’

Henk maakte een fles cava open. Hij riep zijn vrouw.

‘Laure, la cava!’

Laure kwam binnen en ze toostten. 'Michel kaj Klara: Prospero en Espero,' zei Henk (Proost, op Espero.)

Na de maaltijd liepen Klara en Michel, de armen om elkaar heen, terug naar Klara's huisje.

Michel trok Klara dichter naar zich toe.

'Ik laat je nooit meer gaan.'

'Neniam,' zei Klara. 'Nooit meer.'

'Neniam,' zei Michel gehoorzaam.

In Klara's huisje vonden ze de tassen van Michel terug.

Michel keek keurend de kleine kamer rond.

'Wel een aardig idee, die serre van je ouders,' zei hij.

'Ooit ook wel eens aan gedacht?'

'Wel ja,' lachte Klara. 'Je bent wel erg snel met bouwplannen, meneer. Laten we nu eerst maar eens een plekje gaan zoeken voor jouw spullen. Gelukkig hebben we nog vakantie en kunnen we ons rustig hier installeren. We zullen ook wel het een en ander aan moeten aanschaffen.'

Michels tassen werden uitgepakt en alles kreeg een plaatsje naast de kleren van Klara in de grote wandkast, die gelijk de afscheiding vormde met de badkamer.

'Die heeft paçjo nog voor me gemaakt,' legde Klara uit. 'Als hij er zin in heeft, kan hij best wel wat.'

Ze zuchtte. 'Jammer, dat hij steeds weer weg wil.'

'Nu zal hij toch even moeten blijven, 'stelde Michel haar gerust.

'Ja, misschien,' weifelde Klara. 'Nu met die klimaatveranderingen, is het minder zeker als vroeger. Vorig jaar duurde de winterse toestand nog maar twee maanden. Maart was al warm.'

'Dat is toch fijn, niet?' vroeg Michel.

'Nou, afgezien van het wel of niet blijven van mijn vader, maken we ons soms wel zorgen hier, voor onze privacy. Als de mensen niet meer opgesloten worden tijdens die sneeuwmaanden, zou er wel eens een invasie van nieuwsgierigen over de berg kunnen komen. Nu blijft dat redelijk beperkt en kunnen we onze manier van leven in stand houden. Maar ik heb soms wel eens het schrikbeeld, dat er hier in onze prachtige rustige vallei allemaal flatgebouwen verrijzen en luxe villa's met zwembaden en hot tops en van die winkelstraten met allemaal overbodige artikelen.'

'Ja,' knikte Michel terwijl hij de kamer in keek. 'Zo'n flat is wel wat anders dan dit Hans en Grietje huisje.'

'Ik moet er echt niet aan denken,' gruwde Klara. En dan achthoog, allemaal boven op elkaar.'

Michel lachte, 'Nou, liefje, zo'n vaart zal het hier niet lopen voorlopig. Maar och,' hij keek plagend in de felle ogen van Klara. 'Met jou samen in die hot top lijkt me best lekker!' Klara gooide de rugzak van Michel, die ze net een plekje wilde geven naar hem toe.

'Helemaal niet lekker. Alleen maar een pure vorm van decadentie.'

Michel zette snel een stap opzij en ontweek de tas. Hij pakte Klara vast en trok haar mee naar het trapje.

'Maar ik ben ook tevreden met dat lekkere bedje van jou, hoor.'

Dinsdagavond was het kerstavond. Klara's ouders hadden een kerstmaal gepland.

Roberto en dochter Lieve waren ook uitgenodigd en Michel verheugde zich die twee weer te zien.

Dinsdagmiddag wilde Klara haar moeder helpen met de voorbereidingen van het feestmaal en Michel had zo het rijk alleen.

Hij was blij met de rust. De hectische toestand in Amsterdam met de voorbereidingen van zijn emigratie, afscheid van vrienden en familie, die allemaal beloofden om een keertje te komen kijken naar zijn droomvallei; daarna de lange treinreis, het heerlijke weerzien van Klara en daarna de tocht door de bergen, waar hij gelukkig maar de helft van had meegemaakt. Hij had nog geen tijd gehad om alles te verwerken. Hij besloot om een stukje te gaan wandelen. Het was aardig weer. Niet meer de hitte van de zomer, maar nog wel die heerlijke zon.

Hij liep langs de rivier. Die stroomde al veel harder, dan van de zomer. Het klaterde over de rotsen. Zijn hoofd werd er rustig van. Hij dacht terug aan diezelfde wandeling maanden geleden. Lieve help, wat was er veel gebeurd. Hij had het in de verste verte niet kunnen bedenken, toen hij daar liep te strompelen met zijn krukken. Oei! Wat is bedenken ook alweer in het Esperanto. Dat moet ik toch weten. Oh ja, pensi. Mi pensas. Het beetje Frans wat er nog in zit van de Havo helpt ook wel. Met wat Engels erbij, moet het voorlopig wel gaan lukken met de leerlingen.

Ik ben wel benieuwd; Klara heeft al het één en ander voorbereid. Na de kerst moeten we wat gaan regelen. Gelukkig heb ik nog even tijd voor de school weer begint. Wiskundeboeken in Esperanto. Het is me wat. Enfin, wiskunde is universeel. Hij grinnikte bij zichzelf. Ook een wereldtaal, maar dan in symbolen en Pythagoras kennen ze overal.

Al mijmerend was hij ter hoogte van de boerderij van Jano aangekomen. Het stuk leek veel korter als die andere keer. Ja logisch, toen liep ik op krukken. De rivier maakte hier een haakse bocht. Hij liep door en ontdekte een pad terug achter de huizen langs.

Hij besloot wat te gaan drinken in het restaurant van Rosa en Ramon. Ze zal nu toch wel ontslagen zijn uit het ziekenhuis.

3

Op het terras van het restaurant was het erg rustig. Michel liep direct door naar binnen, op zoek naar Rosa. Hierbinnen was het een drukte van jewelste. Het personeel liep af en aan om de tafels aan te kleden met wit damast en de ruimte werd in kerstsfeer gebracht met glinsterende versieringen en hulst. In Espero werd blijkbaar met kerst ook buitenshuis gedineerd. Rosa zag hij niet. Hij vroeg naar haar in zijn beste Esperanto: `Rosa?`

Hij werd naar de keuken verwezen. Daar was ze!

Ze zat aan een werkblad en vulde een schaal met allerlei schelpdieren.

`Hi, Michel.' Ze stond enthousiast op en drukte twee zoenen op zijn wangen.

`You are back. I am so glad to see you. Take a seat and tell me everything.´

Michel moest lachen om haar enthousiasme.

`I came two days ago. There was already snow on the mountain. And now I live with Klara in Espero.´

Rosa lachte.

`Yes, and you are happy, I see. You want some wine?´

Toen Michel knikte schonk ze een glas rode wijn voor hen beiden in.

`And your leg?´ vroeg Michel.

`Rosa stak haar been naar voren.

`Look, all ok. Since end of september. Ramon was very happy, that I could work again.´

`Not only for working,´ glimlachte Michel. `He is surely glad to have you at home.

Ze lachte. `We are also happy together.´

Ze hief haar glas, cheers and Merry Christmas.´

`And now Michel? Are you learning Esperanto?´

`Jes,´ lachte Michel, `mi parolas malmulte Esperanto kaj mi instruistas matematiko.´ (Ja, Ik spreek een beetje Esperanto en ik ga wiskundeles geven.)

`Estas bonega!´ riep Rosa uit. `Ni bezonas profesoro de matimatiko.´ (We hebben een wiskundeleraar nodig.)

Michel zuchtte. `Estos malfacila, kun malbona Esperanto.´ (Het zal moeilijk zijn met het slechte Esperanto?)